

EIROPAS PARLAMENTS

2014 - 2019

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

2014/2237(INI)

22.4.2015

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par nevienlīdzības samazināšanu, īpašu uzmanību pievēršot bērnu nabadzības problēmai
(2014/2237(INI))

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Referente: *Inês Cristina Zuber*

PR_INI

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	8

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par nevienlīdzības samazināšanu, īpašu uzmanību pievēršot bērnu nabadzības problēmai (2014/2237(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 1989. gada 20. novembrī Ņujorkā pieņemto ANO Konvenciju par bērna tiesībām,
- ņemot vērā 2006. gada 13. decembrī Ņujorkā pieņemto ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 3. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24. pantu,
- ņemot vērā pārskatīto Eiropas Sociālo hartu,
- ņemot vērā Komisijas 2013. gada 20. februāra ieteikumu „Ieguldījums bērnos: nabadzības apburtā loka pārraušana” (C(2013)778),
- ņemot vērā Komisijas ziņojumu „Nodarbinātība un sociālās norises Eiropā 2012. gadā”,
- ņemot vērā Komisijas 2011. gada 15. februāra paziņojumu „ES plāns par bērnu tiesībām” (COM(2011)0060),
- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 16. decembra paziņojumu „Eiropas platforma cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību: Eiropas pamatprogramma sociālai un teritoriālai kohēzijai” (COM(2010)0758),
- ņemot vērā Komisijas 2006. gada 4. jūlija paziņojumu „Ceļā uz ES stratēģiju par bērnu tiesībām” (COM(2006)0367) un saistīto Parlamenta 2008. gada 16. janvāra rezolūciju¹,
- ņemot vērā *Eurofound* ziņojumu „Trešais Eiropas dzīves kvalitātes pārskats — dzīves kvalitāte Eiropā: krīzes sekas”,
- ņemot vērā *Eurofound* 2013. gada ziņojumu „Trešais Eiropas dzīves kvalitātes pārskats — dzīves kvalitāte Eiropā: sociālā nevienlīdzība”,
- ņemot vērā 2014. gada 27. novembra rezolūciju par ANO Konvencijas par bērna tiesībām 25. gadskārtu²,
- ņemot vērā 2013. gada 4. jūlija rezolūciju par krīzes ietekmi uz aprūpes pieejamību mazāk aizsargātu iedzīvotāju grupām³,

¹ OV C 41 E, 19.2.2009., 24. lpp.

² Pieņemtie teksti, P8_TA(2014)0070.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0328.

- ņemot vērā 2011. gada 15. novembra rezolūciju par Eiropas platformu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību¹,
- ņemot vērā 2011. gada 8. marta rezolūciju par sieviešu nabadzības izpausmēm Eiropas Savienībā²,
- ņemot vērā 2010. gada 20. oktobra rezolūciju par minimālā ienākuma nozīmi nabadzības apkarošanā un integrējošas sabiedrības attīstības veicināšanā Eiropā³,
- ņemot vērā 2008. gada 9. oktobra rezolūciju par sociālās integrācijas veicināšanu un nabadzības, tostarp bērnu nabadzības, apkarošanu ES⁴,
- ņemot vērā 2008. gada 16. janvāra rezolūciju „Ceļā uz ES stratēģiju par bērnu tiesībām”⁵,
- ņemot vērā organizācijas „Glābiet bērnus” ziņojumu „Bērnu nabadzība un sociālā atstumtība Eiropā”, Brisele, 2014. gads, 5. lpp.,
- ņemot vērā *UNICEF* pētījumu centra 2014. gada ziņojumu „Recesijas laika bērni: ekonomikas krīzes ietekme uz bērnu labklājību bagātajās valstīs”,
- ņemot vērā *EAPN* un *EUROCHILD* 2013. gada ziņojumu „Ceļā uz bērnu labklājību Eiropā – izskaidrojumi par bērnu nabadzību ES”,
- ņemot vērā *UNICEF Innocenti* pētījumu centra 2012. gada ziņojumu „Bērnu nabadzības mērījumi: bērnu nabadzības salīdzinājums pasaules bagātākajās valstīs”,
- ņemot vērā *DRIVERS* zinātnisko gala ziņojumu „Sociālā nevienlīdzība agrīnajā bērnu veselības aprūpē un attīstībā: regulārs Eiropas mēroga pārskats”, Londona, 2014. gada septembris,
- ņemot vērā Eiropas Savienības statistiku par ienākumiem un dzīves apstākļiem (*EU-SILC*), 2013. gads,
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2009. gada 30. septembra atzinumu „Darbs un nabadzība — ceļā uz visaptverošu pieeju”,
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2010. gada 14. jūlija atzinumu „Bērnu nabadzība un bērnu labklājība”,
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2013. gada 10. decembra atzinumu „Minimālais ienākums Eiropā un nabadzības rādītāji”,
- ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,

¹ OV C 153 E, 31.5.2013., 57. lpp.

² OV C 199 E, 7.7.2012., 77. lpp.

³ OV C 70 E, 8.3.2012., 8. lpp.

⁴ OV C 9 E, 15.1.2010., 11. lpp.

⁵ OV C 41 E, 19.2.2009., 24. lpp.

- ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu (A8-0000/2015),
- A. tā kā sociālās nevienlīdzības pieaugums veicina bērnu nabadzības pieaugumu, savukārt bērni veido vecuma grupu ar visaugstāko nabadzības risku 19 ES dalībvalstīs, un ņemot vērā, ka sociālā nevienlīdzība negatīvi ietekmē dažādas paaudzes un visā ES pieaug plaša starp bagātākajiem un nabadzīgākajiem iedzīvotājiem, tostarp valstīs ar augstāku IKP;
- B. tā kā ienākumu avotu zudums rada būtisku ietekmi uz sociālās nevienlīdzības ciklu samazināšanu;
- C. tā kā laikā no 2008. līdz 2012. gadam Eiropā (ES 27 valstis un Norvēģija, Islande un Šveice) par gandrīz vienu miljonu ir pieaudzis to bērnu skaits, kurus apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība, un šis pieaugums tikai laikā no 2011. līdz 2012. gadam bija pusmiljons¹, un tā kā saskaņā ar Statistikas biroja 2013. gada datiem 26,5 miljonus bērnu ES 28 valstīs apdraud nabadzības un sociālās atstumtības risks, kurš ES 27 valstīs ir pieaudzis no 26,5 % 2008. gadā līdz 28 % 2012. gadā, savukārt 2013. gadā 28 % ES 28 dalībvalstu iedzīvotāju, kuri ir jaunāki par 18 gadiem, bija pakļauti nabadzības un sociālās atstumtības riskam;
- D. tā kā ir satraucoši, ka tādās valstīs kā Igaunija, Grieķija vai Itālija, salīdzinot ar 2008. gadu, ir divkārtšojies to bērnu īpatsvars, kuri nevar ēst gaļu vai zivis divas dienas pēc kārtas;
- E. tā kā dažādas organizācijas norāda, ka taupības pasākumi (bērniem un ģimenēm paredzēto sociālo pabalstu ievērojama samazinājums, augošais bezdarbs un nestabilu darba attiecību būtisks pieaugums, nodokļu sloga palielināšanās) ir būtisks bērnu nabadzības iemesls, *UNICEF* apstiprina, ka budžeta izdevumu samazināšana, it īpaši Vidusjūras valstīs, ir palielinājusi nevienlīdzību un izraisījusi bērnu dzīves apstākļu pasliktināšanos²; tādējādi šī politika pārkāpj bērnu tiesības un starptautiskās saistības, kas izriet no Konvencijas par bērna tiesībām un Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām;
- F. tā kā ģimenēs, kuras veido vientuļie vecāki, sevišķi vientuļās mātes, nabadzības un sociālās atstumtības risks ir lielāks (49,8 % salīdzinājumā ar 25,2 %) — saistībā ar nabadzības feminizēšanos un vīriešu un sieviešu darba atalgojuma nevienlīdzību;
- G. tā kā bērnu nabadzība un sociālā atstumtība var atstāt paliekošu ietekmi uz visu dzīves laiku un uz nākamajām paaudzēm; tā kā izglītības plaša starp bērniem no dažādām sociāli ekonomiskajām grupām ir palielinājusies (11 ES dalībvalstīs izglītības pakalpojumus 0–3 gadu vecuma grupā saņem tikai 15 % bērnu);
- H. tā kā vairumā valstu ģimenes sedz lielāko daļu ar izglītību saistīto izdevumu, jo sevišķi tos, kas nepieciešami skolas mācību materiāliem un transportam;

1 „Glābiet bērnus” ziņojums „Bērnu nabadzība un sociālā atstumtība Eiropā” (*Child Poverty and Social Exclusion in Europe*), Brisele, 2014. gads, 5. lpp.

2 *UNICEF* pētījumu centra 2014. gada ziņojums „Recesijas laika bērni: ekonomikas krīzes ietekme uz bērnu labklājību bagātajās valstīs” (*Children of the Recession: The impact of the economic crisis on child well-being in rich countries*), *Innocenti Report Card 12*, *UNICEF* pētījumu centrs, Florence.

- I. tā kā pat valstīs, kurās tiesības uz veselības aizsardzību ir noteiktas likumā, ir daudz bērnu, kuriem nav pieejamas ģimenes ārsta konsultācijas un zobārsta pakalpojumi;
- J. tā kā visiem bērniem ir tiesības uz aizsardzību pret nabadzību, vardarbību un nepieļaujamu izturēšanos nolaidības dēļ un tā kā pētījumi liecina, ka finansiālas grūtības ģimenēs un sabiedrisko pakalpojumu samazināšanās pakļauj bērnus lielākam riskam un ka tā saucamo taupības pasākumu rezultātā pieaug vardarbība pret bērniem;
- K. tā kā ģimenes, kuras apdraud nabadzības risks, visticamāk, dzīvo antisanitāros un nedrošos apstākļos un tā kā 17 % bērnu ES 28 valstīs dzīvo šādos apstākļos, bet 15 valstīs šis rādītājs ir augstāks par vidējo¹; tā kā pieaug to gadījumu skaits, kad neapmaksātu rēķinu dēļ notiek izlikšana no mājokļiem, un tāpēc vairāki bērni ir nonākuši patversmēs,

Ieteikumi

1. iesaka dalībvalstīm uzlabot īpašas sociālās palīdzības sniegšanu bērniem un arī vecākiem (piemēram, bezdarbnieku pabalsti), palielinot palīdzības apjomu, efektivitāti un paplašinot atbalsta jomas, kā arī sekmēt darba likumdošanu, kas nodrošina sociālo tiesību ievērošanu un ģimeņu drošību un ierobežo nestabilas darba attiecības;
2. iesaka dalībvalstīm ieviest vai stiprināt vispārējus sociālos pabalstus bērniem kā bērna neatņemamas tiesības;
3. aicina Eiropas Komisiju atturēties no ieteikumiem dalībvalstīm pārveidot vai samazināt to publiskos pakalpojumus, tos privatizējot un veicinot elastīgas darba attiecības, jo tas nepārprotami ir radījis bērnu sociālo tiesību pavājināšanos;
4. aicina dalībvalstis ieviest un pārraudzīt bērnu nabadzības mazināšanas plānus, īpašu uzmanību pievēršot būtiskajām bērnu tiesībām, un noteikt bērnu nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas mērķus;
5. aicina Eiropas Komisiju un Eiropas Parlamentu izmantot iespējas, ko sniedz daudzgadu finanšu shēmas termiņa vidusposma pārskatīšana, lai palielinātu Eiropas Sociālā fonda un Pārtikas palīdzības programmas viestrūcīgākajiem iedzīvotājiem finansējumu un lai pārliecinātos, vai bērni ir viena no prioritātēm, kas tiek ņemtas vērā reģionālo un kohēzijas programmu plānošanā un īstenošanā;
6. iesaka dalībvalstīm izstrādāt skaidrus un pārredzamus noteikumus par valsts budžeta līdzekļiem, kas jāparedz bērnu nabadzības apkarošanai un bērnu aizsardzības pienākuma izpildei;
7. aicina dalībvalstis ieviest tiesību aktus, kas aizsargā vai stiprina maternitātes un paternitātes tiesības;
8. iesaka dalībvalstīm sagatavot preventīvas sociālās politikas nostādnes nabadzības mazināšanai, lai novērstu bērna izņemšanu no ģimenes, nodrošinot, ka nabadzība nav

¹ *EU-SILC*, „Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem, 2013. gads”.

viens no iemesliem, kādēļ bērns nonāk aprūpes iestādē;

9. iesaka dalībvalstīm nodrošināt pieeju bezmaksas kvalitatīvai valsts izglītībai visiem bērniem visās vecuma grupās, tostarp agrīnā bērnībā, un noteikt piemērotas pedagogu un audzētāju proporcijas;
10. iesaka dalībvalstīm ieviest bezmaksas mācību materiālus un transportu mācību laikā;
11. mudina dalībvalstis nodrošināt bezmaksas vispārēju un kvalitatīvu valsts veselības aprūpi attiecībā uz profilaksi un primāro aprūpi, piekļuvi diagnostikai, ārstēšanai un rehabilitācijai, garantējot sievietēm tiesības uz seksuālās un reproduktīvās veselības aizsardzību, nodrošinot jaundzimušo veselības aprūpi, mātes pirms un pēcdzemdību aprūpi, jo īpaši priekšlaicīgu dzemdību gadījumos, visu bērnu piekļuvi ģimenes ārstiem, zobārstiem un garīgās veselības speciālistiem, un integrēt šos jautājumus valstu un ES sabiedrības veselības aizsardzības stratēģijās;
12. iesaka dalībvalstīm sniegt nepieciešamo atbalstu kultūras, sporta un atpūtas tiesību nodrošināšanai visiem bērniem, pievēršot īpašu uzmanību bērniem nabadzības situācijā, bērniem, kas dzīvo attālākajos apvidos, bērniem ar invaliditāti un migrantu bērniem;
13. iesaka dalībvalstīm, sevišķi tām, kurās sociālā nevienlīdzība ir izteiktāka, stiprināt sociālās tiesības, kuru nodrošināšana ietilpst valsts pienākumos, palielinot sociālā nodrošinājuma iestāžu tehnisko darbinieku un ierēdņu skaitu un uzlabojot bērnu medicīnisko, psiholoģisko un sociālo aizsardzību;
14. iesaka Eiropas Komisijai un dalībvalstīm izstrādāt statistikas metodes, kas nabadzības mērījumos integrē daudzdimensiju rādītājus, ņemot vērā relatīvās nabadzības mērījumu pašreizējo metožu trūkumus un *UNDP*, *UNICEF* un *ESAO* iestrādes, tādējādi uzlabojot pašreizējo *AROPE* rādītāju;
15. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstīm.

PASKAIDROJUMS

Saskaņā ar ANO Konvenciju par bērna tiesībām visiem bērniem jānodrošina tiesības uz izglītību, veselības aprūpi, mājokli, aizsardzību, tiesības piedalīties tādu lēmumu pieņemšanā, kas skar viņu intereses, tiesības uz atpūtu un brīvo laiku, veselīgu uzturu un tikt aprūpētam ģimenē. Tomēr Eiropas Savienībā Konvencija ne tuvu netiek īstenota.

Reālajā dzīvē visi ziņojumi liecina par bērnu nabadzības pieaugumu Eiropā. Laikā no 2008. līdz 2012. gadam Eiropā (ES 27 valstis un Norvēģija, Islande un Šveice) par gandrīz vienu miljonu ir pieaudzis to bērnu skaits, kurus apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība, un šis pieaugums tikai laikā no 2011. līdz 2012. gadam bija pusmiljons¹; nabadzības un sociālās atstumtības risks ES 27 valstīs ir pieaudzis no 26,5 % 2008. gadā līdz 28 % 2012. gadā (20,8 % bērnu dzīvo ģimenēs, kuru ienākumi ir par 60 % zemāki nekā valsts vidējie rādītāji, 9 % bērnu dzīvo ģimenēs ar ļoti zemu nodarbinātības intensitāti un 11,8 % – māsaimniecībās, kuras izjūt materiālo trūkumu); saskaņā ar Statistikas biroja 2013. gada datiem 26,5 miljonus bērnu ES 28 valstīs apdraud nabadzības un sociālās atstumtības risks. Tomēr, ņemot vērā *UNICEF* datus, kuros apkopoti Statistikas biroja un ESAO dati, var konstatēt, ka laikā no 2008. gadam līdz 2013. gadam 30 Eiropas valstīs 1,6 miljoni bērnu dzīvoja smaga materiālā trūkuma apstākļos². Tas ir satraucoši, ka palielinās to bērnu īpatsvars, kuri dzīvo galējā un ilgtermiņa nabadzībā (vairāk nekā 3 gadus) un ka tādās valstīs kā Igaunija, Grieķija vai Itālija, salīdzinot ar 2008. gadu, ir divkārtšojies to bērnu īpatsvars, kuri nevar ēst gaļu vai zivis divas dienas pēc kārtas.

Līdz ar sociālās nevienlīdzības pieaugumu palielinās arī bērnu nabadzība, un ir zināms, ka valstīs ar augstāku sociālo nevienlīdzību arī bērnu nabadzības un sociālās atstumtības rādītāji, visticamāk, ir augsti. Nabadzības plaša, kas apzīmē starpību starp nabadzības sliekšni un to iedzīvotāju ienākumiem, kuri dzīvo zem nabadzības sliekšņa, ir pieaugusi, un tas liecina par nabadzības intensificēšanos. Kopš 2008. gada ES 27 valstīs to nabadzībā dzīvojošo bērnu īpatsvars, kuru vecākiem ir zems izglītības līmenis, ir pieaudzis no 55,3 % līdz 61 %, bet šis pieaugums attiecībā uz bērniem, kuru vecākiem ir augstākā izglītība, bija tikai 0,5 %³. Ir zināms, ka bērni, kuri dzimuši ES ekonomiski nelabvēlīgās apdzīvotās vietās vai reģionos un kuru vecākiem ir zems izglītības līmenis un vāja nodarbinātība, vai kuru vecāki ir migranti, ir pakļauti augstākam riskam attiecībā uz ierobežotu pieejamību veselības aizsardzības pakalpojumiem un izglītībai, un šī tendence ir pastiprinājusies kopš 2008. gada; ir zināms arī, ka ģimenes, kuras veido vientuļie vecāki, jo īpaši vientuļās mātes, ir pakļautas augstākam nabadzības un sociālās atstumtības riskam (49,8 %, salīdzinājumā ar 25,2 %), un vēl smagākā situācijā ir vientuļais vecāks — bezdarbnieks.

Kognitīvās un sociāli ekonomiskās prasmes veidojas bērnu agrīnās attīstības posmos, tādēļ sociālā nevienlīdzība negatīvi ietekmē dažādas paaudzes; turklāt bērnu nabadzība un sociālā atstumtība var radīt paliekošu ietekmi uz visu turpmāko dzīvi, un tas nozīmē, ka nevēlamai šā brīža politikai vēlāk būs neatgriezeniskas sekas, kas ietekmēs konkrēto iedzīvotāju un sabiedrības dzīvi kopumā.

¹ „Glābiet bērnus” ziņojums „Bērnu nabadzība un sociālā atstumtība Eiropā”, Brisele, 2014. gads, 5. lpp.

² *UNICEF* pētījumu centra 2014. gada ziņojums „Recesijas laika bērni: ekonomikas krīzes ietekme uz bērnu labklājību bagātajās valstīs”, *Innocenti Report Card 12*, *UNICEF* pētījumu centrs, Florence, 3. lpp.

³ „Glābiet bērnus” ziņojums „Bērnu nabadzība un sociālā atstumtība Eiropā”, Brisele, 2014. gads, 18. lpp.

Bērnu nabadzību visbūtiskāk ietekmē labklājības sadales politika un nodarbinātības politika¹, tostarp algas līmenis un sociālās tiesības; tomēr vairāku valstu valdības, sekojot ES institūciju norādēm, ir samazinājušas bērniem un ģimenēm paredzēto sociālo atbalstu. Piemēram, Portugālē laikposmā starp 2010. un 2013. gadu, kas sakrīt ar trijotnes programmas periodu, gandrīz par vienu miljonu samazinājās to bērnu skaits, kuri saņēma bērnu pabalstu, un laikposmā starp 2010. un 2012. gadu 46 342 ģimenes zaudēja tiesības uz sociālās integrācijas pabalstu. Tā nav nejaušība, ka valstīs ar mazāk izplatītu bērnu nabadzību (ziemeļvalstīs, Austrijā, Slovēnijā un Nīderlandē) ir spēcīgāka sociālās aizsardzības politika attiecībā uz mājokļu nodrošinātību, sociālo palīdzību bezdarba gadījumā, palīdzību pirmsskolas vecuma bērniem un piekļuvi izglītībai, bet valstīs, kurās ieguldījumi šajās jomās ir zemāki, bērnu nabadzības rādītāji ir augstāki, kā, piemēram, Grieķijā, Itālijā, Portugālē, Polijā un Spānijā.²

Dažādas organizācijas ir vienprātis, ka būtiskākais bērnu nabadzības iemesls ir tā saucamie taupības pasākumi (bērniem un ģimenēm paredzēto sociālo pabalstu ievērojamais samazinājums, augošais bezdarbs un nestabilu darba attiecību būtisks pieaugums, nodokļu sloga palielināšanās); *UNICEF* apstiprina, ka budžeta izdevumu samazināšana, it īpaši Vidusjūras valstīs, ir palielinājusi nevienlīdzību un izraisījusi bērnu dzīves apstākļu pasliktināšanos; tādējādi šī politika viennozīmīgi pārkāpj bērnu tiesības un starptautiskās saistības, kas izriet no Konvencijas par bērna tiesībām un Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām.

Nabadzība ir daudzdimensionāla parādība, un tā jāuztver kā nespēja nodrošināt ne tikai bērnu pamatvajadzības — pārtiku, apģērbu un mājokli, bet arī piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un veselības aizsardzības pakalpojumiem, piedalīšanos sporta, kultūras un citos atpūtas pasākumos. No otras puses, bērnu vajadzības ir tieši saistītas ar ģimenes sociālo situāciju, tādēļ, lai atrisinātu bērnu problēmas, pirmkārt un galvenokārt ir jāatrisina problēmas ģimenēs.

Mēs uzskatām, ka dalībvalstīs ir būtiski jāuzlabo sociālās palīdzības sniegšana, jo sevišķi bērniem, bet arī vecākiem (piemēram, bezdarbnieku pabalsti vai maternitātes un paternitātes tiesību stiprināšana), palielinot palīdzības apmēru, apjomu, efektivitāti un paplašinot atbalsta jomas, kā arī sekmējot darba likumdošanu, kas nodrošina sociālo tiesību ievērošanu un ģimeņu drošību un ierobežo nestabilas darba attiecības, nelikumīgu darbaspēka nodarbināšanu un darba ņēmēju ekspluatāciju; ir jāievieš vai jāstiprina vispārējie sociālie pabalsti bērniem kā bērna neatņemamas tiesības. Ir svarīgi, lai Eiropas Komisija rīkotos atbilstoši ieteikumiem, ko tā pieņēma 2013. gada 20. februārī,³ un atturētos no ieteikumiem dalībvalstīm pārveidot vai samazināt to publiskos pakalpojumus; tā vietā tai būtu jāierosina politika ES fondu palielināšanai un solidārākai sadalei. Šajā nolūkā nepieciešams atcelt Ekonomikas pārvaldības un budžeta līgumu. Turklāt jānodrošina, ka bērni ir viena no prioritātēm, kuras dalībvalstis un Eiropas Komisija ņem vērā reģionālo un kohēzijas programmu plānošanā un īstenošanā,

¹ „Glābiet bērnus” ziņojums „Bērnu nabadzība un sociālā atstumtība Eiropā”, Brisele, 2014. gads, 5. lpp.

² „Glābiet bērnus” ziņojums „Bērnu nabadzība un sociālā atstumtība Eiropā”, Brisele, 2014. gads, 12. lpp. (sagatavots, izmantojot Eiropas Komisijas „Tematisku pētījumu par politikas pasākumiem bērnu nabadzības jomā” (*Thematic study on policy measures concerning child poverty*), 2008. gads un Sociālās aizsardzības komitejas ziņojumu „Bērnu nabadzības problēmas risināšana un novēršana” (*Tackling and Preventing Child Poverty*), 2012. gads).

³ „Ieguldījums bērnos: nabadzības apburtā loka pārraušana”

http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2014-0070-def_1_3 (C(2013)778), 2013. gads.

izmantojot Eiropas Sociālā fonda līdzekļus tā, lai samazinātu bērnu nabadzību; ir jānosaka konkrēti uzdevumi un mērķi, kuru īstenošana tiek regulāri uzraudzīta. Turklāt mēs iesakām dalībvalstīm izstrādāt skaidrus un pārredzamus noteikumus par valsts budžeta līdzekļiem, kas jāparedz bērnu nabadzības apkarošanai un bērnu aizsardzības pienākuma izpildei, ieviešot un pārraugot bērnu nabadzības mazināšanas plānus, īpašu uzmanību pievēršot bērnu tiesībām, nosakot bērnu nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas mērķus.

Eiropas Komisijai un Eiropas Parlamentam jāizmanto iespējas, ko sniedz daudzgadu finanšu shēmas termiņa vidusposma pārskatīšana, lai palielinātu Eiropas Sociālā fonda un Pārtikas palīdzības programmas vistrūcīgākajiem iedzīvotājiem finansējumu, novirzot nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai līdzekļus no citām jomām, piemēram, ārējās drošības politikas. Turklāt jānodrošina, ka Eiropas Komisija ievieš praksē Eiropas minimālā ienākuma shēmu atbilstoši EP 2010. gada rezolūcijai par minimālā ienākuma nozīmi nabadzības apkarošanā un integrējošas sabiedrības attīstības veicināšanā Eiropā (2010/2039(INI)).

Pirmajiem dzīves gadiem vēl pirms obligātā skolas vecuma sasniegšanas ir izšķiroša nozīme bērna attīstībā, jo šajā vecumā bērni attīsta savas pamatiemaņas; ļoti svarīga ir piekļuve kvalitatīvai izglītībai, jo tā attīsta pašcieņu, spēju piedalīties sabiedriskajā dzīvē un labvēlīgi ietekmē veselību. Taču ES mērogā izglītības pakalpojumu līmenis 0–3 gadu vecuma grupā ir 30 %¹, un 11 valstīs tas ir mazāks par 15 % (Rumānija, Polija, Slovākija, Čehijas Republika, Bulgārija, Lietuva, Ungārija, Malta, Austrija, Horvātija un Latvija), un bērnu aprūpes pieejamība bērniem no nabadzīgākajām ģimenēm ir zemāka.² No otras puses, mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas vidējais līmenis ES 2012. gadā bija 13 %, bet ir arī valstis, kurās tas pārsniedz 20 % (Portugāle, Spānija un Malta)³. Tādēļ aicinām dalībvalstis nodrošināt pieeju bezmaksas kvalitatīvai valsts izglītībai visiem bērniem visās vecuma grupās, arī agrīnā bērnībā, izveidojot valsts silišu un bērnudārzu tīklu un nosakot piemērotas pedagogu un audzētāju proporcijas; iesakām dalībvalstīm arī ieviest bezmaksas mācību materiālus un skolu transportu obligātā mācību perioda laikā.

Nabadzīgās ģimenēs dzimušie bērni ir pakļauti augstākam hronisko slimību un veselības traucējumu riskam. Arī valstīs, kurās tiesības uz veselības aizsardzību ir noteiktas likumā, ir daudz bērnu, kuriem nav pieejamas ģimenes ārsta konsultācijas un zobārsta pakalpojumi vai nu tāpēc, ka trūkst pieejamu valsts pakalpojumu vai zāļu, vai augsto cenu dēļ; arī bērnu mirstības līmenis ir daudz augstāks ģimenēs, kas pārstāv zemāku sociālekonomisko slāni.

No otras puses, ģimeņu sociāli ekonomiskās problēmas ir negatīvi ietekmējušas vecāku garīgo veselību un izraisījušas ģimeņu iziršanas pieaugumu, kas nenoliedzami atstāj ietekmi uz bērnu psiholoģisko un sociālo labklājību.

Tas ir apkaunojoši, ka tādās valstīs kā, piemēram, Portugālē, vairāk līdzekļu tiek tērēti valsts parāda procentu maksājumiem nekā sabiedrības veselības aizsardzībai. Iesakām dalībvalstīm nodrošināt bezmaksas vispārēju un kvalitatīvu valsts veselības aprūpi attiecībā uz profilaksi un primāro aprūpi, piekļuvi diagnostikai, ārstēšanai un rehabilitācijai, garantējot sievietēm tiesības uz seksuālās un reproduktīvās veselības aizsardzību, nodrošinot jaundzimušo veselības aprūpi, mātes pirms un pēcdzemdību aprūpi, jo īpaši priekšlaicīgu dzemdību

¹ *EU-SILC*, „Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem, 2013. gads”.

² Sociālās aizsardzības komitejas ziņojums „Bērnu nabadzības problēmas risināšana un novēršana”, 2012. gads.

³ *EU-SILC*, „Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem, 2013. gads”.

gadījumos, visu bērnu piekļuvi ģimenes ārstiem, zobārstiem un garīgās veselības speciālistiem, un integrēt šos jautājumus valstu un ES sabiedrības veselības aizsardzības stratēģijās.

Jāatzīmē, ka 11 % bērnu dzīvo ģimenēs, kuru ar mājokli saistītie tēriņi pārsniedz 40 % no ģimenes kopējiem ienākumiem (Grieķijā šis rādītājs sasniedz 38 %), un ka saskaņā ar jaunākajiem Eiropas nacionālo apvienību federācijas bezpajumtnieku atbalstam ziņojumiem pieaug sieviešu, jauniešu un ģimeņu ar bērniem un sevišķi migrantu bērnu īpatsvars bezpajumtnieku naktsmītņu izmantotāju vidū. Aicinām dalībvalstis novērst mājokļa apķīlāšanas un tā zaudēšanas iespējas gadījumos, kad ģimenēm nav pietiekošu iztikas līdzekļu, un nodokļu tiesas procesus gadījumos.

Turklāt aicinām dalībvalstis sniegt nepieciešamo atbalstu kultūras, sporta un atpūtas tiesību nodrošināšanai visiem bērniem, pievēršot īpašu uzmanību bērniem nabadzības situācijā, bērniem, kas dzīvo attālākajos apvidos, bērniem ar invaliditāti un migrantu bērniem; lai uzlabotu bērnu aizsardzību pret vardarbību un nepieļaujamu izturēšanos nolaidības dēļ, ir svarīgi stiprināt tās sociālās tiesības, kuru nodrošināšana ietilpst valsts pienākumos, palielinot sociālā nodrošinājuma iestāžu tehnisko darbinieku un ierēdņu skaitu un uzlabojot jauniešu medicīnisko, psiholoģisko un sociālo aizsardzību.